

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej B. W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z 12 stycznia 2021 r., V Ca 603/20,

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Prokuratury Krajowej – [...]

z udziałem K. W. i B. W.

o wpis hipoteki przymusowej w dziale IV księgi wieczystej [...],

odrzuca skargę kasacyjną.

(M.K.)

UZASADNIENIE

Skarb Państwa - Prokuratura Krajowa – [...] wystąpił z wnioskiem o dokonanie wpisu w księdze wieczystej [...] hipoteki przymusowej w kwocie 600.000,00 zł na udziale w nieruchomości, należącym do K. W., na podstawie załączonego do wniosku postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym z 30 stycznia 2020 r. w sprawie [...]. Według treści tego postanowienia, prokurator - na podstawie art. 291,

292 i 293 § 1 k.p.k - zabezpieczył na mieniu podejrzanego K. W. grożącą mu karę grzywny w wysokości 350 stawek dziennych po 1000,00 zł stawka, należność publicznoprawną uszczuploną czynem zabronionym w wysokości 300 000,00 zł, przepadek równowartości przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa w wysokości co najmniej 50 000,00 zł oraz wykonanie orzeczenia w zakresie kosztów postępowania w kwocie nie niższej niż 400 000,00 zł, między innymi przez obciążenie hipoteką przymusową udziału K. W. w - stanowiącej majątkową wspólność małżeńską podejrzanego i jego żony B. W. - nieruchomości gruntowej o powierzchni 0,4896 ha, położonej w G. przy ulicy [...], obejmującej działkę numer [...].

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Gorzowie Wielkopolskim 25 sierpnia 2020 r. dokonał wnioskowanego wpisu.

Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim, po rozpoznaniu skargi uczestniczki B. W. na orzeczenie referendarza, postanowieniem z 14 września 2020 r. utrzymał w mocy zaskarżony wpis.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem zaskarżonym skargą kasacyjną oddalił apelację uczestniczki B. W. od postanowienia Sądu Rejonowego.

W skardze kasacyjnej, opartej na podstawie określonej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., uczestniczka B. W. wniosła o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego i zasądzenie na jej rzecz od wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego, podnosząc zarzuty naruszenia: art. 743 § 2, art. 626⁸ § 1 i 2 oraz art. 626⁹ k.p.c. przez ich niezastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c., od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz postanowień w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie – w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego - przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Niewątpliwie sprawy o wpis w księdze wieczystej są sprawami z zakresu prawa rzeczowego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwrócono jednak uwagę, że

nie wszystkie wpisy do ksiąg wieczystych dotyczą istoty sprawy. Prezentowany jest przy tym pogląd – aprobowany przez skład orzekający - że charakteru takiego nie mają wpisy w księdze wieczystej dokonywane w związku z realizacją zabezpieczenia (w znaczeniu procesowym). Stanowisko to jest uzasadniane funkcją przypisywaną takiemu wpisowi; postępowanie w przedmiocie jego dokonania nie jest samodzielnym postępowaniem nieprocesowym, lecz stanowi stadium wykonawcze, realizacyjne postępowania zabezpieczającego, w związku z czym podlega obowiązującym w nim regułom, w tym odnoszącym się do zaskarżalności orzeczeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 września 2016 r., III CZ 34/16; z 8 grudnia 2016 r., III CZ 56/16; z 14 czerwca 2018 r., V CSK 362/17; z 5 października 2018 r., I CZ 89/18; z 25 października 2019 r., V CSK 163/19; z 28 stycznia 2021 r., I CSK 618/21; z 16 kwietnia 2021 r., I CSK 510/20; z 29 czerwca 2021 r., II CSK 506/20; z 28 października 2021 r., I CZ 62/21 – nie publ.). Zastosowanie ma w tym przypadku reguła, zgodnie z którą w postępowaniu zabezpieczającym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 stycznia 1997 r., III CZ 1/97, OSNC 1997, Nr 4, poz. 37; z 4 lutego 1997 r., III CKN 41/96, OSNC 1997, Nr 5, poz. 61; z 8 kwietnia 1997 r., I CZ 22/97, OSNC 1997, Nr 10, poz. 147; z 27 października 1998 r., III CKN 8/98, OSNC 1998, Nr 3, poz. 65).

W sprawie niniejszej wnioskodawca domagał się dokonania wpisu do księgi wieczystej na udziale uczestnika we współwłasności nieruchomości hipoteki przymusowej ustanowionej w celu zabezpieczenia grożących podejrzanemu kar, środków karnych i kosztów postępowania. Wpis ten ma zatem charakter realizacyjny (wykonawczy) wobec ustanowionego zabezpieczenia. To z kolei oznacza, że orzeczenie Sądu drugiej instancji wydane w przedmiocie tego wpisu nie jest zaskarżalne skargą kasacyjną, co uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej wnioskodawcy na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(M.K.)

[ał]

